

INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET

Indenrigsudvalget 2024-25
INU Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 37
Offentligt

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
M sum@sum.dk
W sum.dk

Dato: 19-03-2025
Enhed: Kommunalret
Sagsbeh: cll
Sagsnr.:2025 - 2500
Dok. nr.: 305032

Folketingets Indenrigsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 37 (Alm. del), som Folketingets Indenrigsudvalg har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 19. februar 2025. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mette Reissmann (S).

Spørgsmål nr. 37:

”Er indenrigs- og sundhedsministeren enig i Hortens tolkning af, at det ikke er muligt at indgå en kontrakt mellem en ejerkommune og et § 60-fællesskab om, at § 60-fællesskabet skal løse opgaver for ejerkommunen, medmindre opgaven har karakter af biproduktion eller tilfældigt overstået overkapacitet, der ikke kan afskaffes, og at en given opgave – f.eks. drive en genbrugsplads – skal kompetence-overdrages til § 60-fællesskabet, hvis ejerkommunen ønsker, at § 60-fællesskabet skal udføre en given opgave? Der henvises til »Hvilke opgaver må et § 60-fællesskab udføre for ejerkommuner og andre?«, Rikke Søgaard Beth, Malene Graff og Mia Ceric, Ret og indsigt, 2018, nr. 4, og til INU alm. del - bilag 33.”

Svar:

Det helt korte svar er ja.

Den lidt længere begrundelse herfor følger her:

Det er i § 60, stk. 1, i lov om kommunernes styrelse (kommunestyrelsesloven) fastsat, at aftaler om samarbejde mellem kommuner, som vil medføre indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter denne lov, kræver, medmindre andet særligt er hjemlet i lovgivningen, godkendelse fra Ankestyrelsen, jf. dog § 60 a.

Det følger af den nævnte undtagelsesbestemmelse i kommunestyrelseslovens § 60 a, stk. 1, at aftaler om kommunale fællesskaber, jf. § 60, stk. 1, der opfylder kriterierne i revisorlovens § 1 a, stk. 1, nr. 4, ikke kræver godkendelse fra Ankestyrelsen. Det drejer sig om aftaler om kommunale fællesskaber, der opfylder revisorlovens kriterier for at være små virksomheder, dvs. virksomheder, som i to på hinanden følgende regnskabsår på balancetidspunktet ikke overskrider to af følgende størrelser: a) En balancesum på 55 mio. kr., b) en nettoomsætning på 111 mio. kr. og c) et gennemsnitligt antal heltidsbeskæftigede i løbet af regnskabsåret på 50, jf. årsregnskabslovens § 7, stk. 2, nr. 1.

Samarbejdsformen i kommunale fællesskaber indebærer – i modsætning til, hvad der er tilfældet, når kommunalbestyrelsen overlader udførelsen af (delegerer) opgaver til andre – at kommunalbestyrelsens ansvar for varetagelsen af den pågældende opgave og kommunalbestyrelsens rådighed over opgaven overgår til samarbejdet, der herefter selvstændigt varetager opgaven.

Samarbejdsformen i kommunale fællesskaber indebærer dermed et brud med grundprincippet i kommunestyrelseslovens § 2, stk. 1, hvorefter kommunalbestyrelsen er den kompetente og ansvarlige myndighed for alle kommunens anliggender. Derfor kræver samarbejdsformen – uanset hvilke opgaver der samarbejdes om – lovhjemmel.

Der henvises til Hans B. Thomsen m.fl., Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, 3. udgave, 2022, side 917 f.

Som det også er gengivet i INU alm. del. – bilag 33, fremgår følgende af Indenrigs- og Sundhedsministeriets (det daværende Social- og Indenrigsministeriums) vejledning nr. 10646 af 7. april 2016, side 11:

”En deltagerkommune kan ikke delegere varetagelse af en opgave til et kommunalt fællesskab. Ved delegation forstås i denne forbindelse, at udførelsen af opgaven lægges over i en enhed uden for kommunen, men at ansvaret herfor forbliver hos kommunalbestyrelsen. Det er eksempelvis delegation, når kommuner lader deres opgaver varetage af private, herunder når de overlader opgaver til aktie- eller anpartsselskaber, som de selv er medejere af.

Det anførte betyder, at hvis et kommunalt fællesskab skal løse opgaver på deltagerkommunernes vegne, så kan det kun ske ved en overførelse af kompetencen hertil i vedtægterne efter reglerne i den kommunale styrelseslovs § 60. Heller ikke en vedtægtsbestemmelse om, at et kommunalt fællesskab kan løse opgaver på en deltagerkommunes vegne efter aftale (delegation), kan give hjemmel hertil. Se dog afsnit 3.5.2.3.1. om et kommunalt fællesskabs begrænsede muligheder for at udføre opgaver efter kommunalfuldmagtsreglerne, herunder for deltagerkommunerne.

Om en samarbejdsaftale indebærer overførelse af kompetence og dermed er omfattet af den kommunale styrelseslovs § 60, må vurderes konkret på baggrund af aftalens indhold. Ofte vil der dog være tale om afgivelse af kompetence, når der er tale om et samarbejde, der skal varetage kommunale opgaver, forpligter kommunerne økonomisk i en ikke helt kort periode og indebærer oprettelse af et styrende organ. Som nævnt i afsnit 1.2. forudsætter betegnelsen »kommunalt fællesskab«, at der er tale om et samarbejde efter § 60, hvorved der er oprettet et styrende organ. Denne vejledning omhandler som nævnt kun kommunale fællesskaber.”

Desuden fremgår følgende af den nævnte vejledning, side 20 f:

”Kommunale fællesskaber kan i lighed med kommuner varetage opgaver med hjemmel i kommunalfuldmagtsreglerne. Kredsen af de opgaver, der kan varetages af fællesskabet med hjemmel i kommunalfuldmagtsregler, er i sagens natur afgrænset af fællesskabets formål og opgaveportefølje. [...]

I det omfang de nævnte undtagelser, f.eks. om muligheden for at udnytte overskudskapacitet, giver en kommune mulighed for at sælge overkapacitet, gælder dette også for et kommunalt fællesskab. Dette gælder uanset, om det kommunale fællesskabs lovlige overkapacitet afsættes til en deltagerkommune eller til andre. Det skal understreges, at kommunalfuldmagtsreglerne om adgangen til at udnytte overskudskapacitet forudsætter, at den pågældende opgave ikke er dimensioneret med det formål at opnå mulighed for at varetage yderligere opgaver end dem, der er overført til fællesskabet efter vedtægterne, og at overkapaciteten af hensyn til løsningen af de

opgaver, der er overført til fællesskabet efter vedtægterne, ikke kan afskaffes. Det er alene inden for disse rammer, at et kommunalt fællesskab kan afsætte overskudskapacitet til andre, herunder til deltagerkommunerne.

Opgaver, som det kommunale fællesskab varetager efter kommunalfuldmagtsreglerne, er ikke opgaver, som er overført til fællesskabet af de deltagende kommuner, jf. om disse opgaver afsnit 6.2. og 6.3. Der gælder således ikke noget krav om, at det skal fremgå af vedtægterne, at fællesskabet varetager disse opgaver efter kommunalfuldmagtsreglerne. Dette gælder, selv om varetagelsen af opgaver efter kommunalfuldmagtsreglerne måtte indebære, at der afsættes f.eks. biprodukter eller overkapacitet til en deltagerkommune.”

Jeg er derfor enig i, at det, såfremt en deltagerkommune ønsker, at § 60-fællesskabet skal løse en opgave på deltagerkommunens vegne, vil være nødvendigt, at opgaven overføres til § 60-fællesskabet til selvstændig varetagelse i § 60-fællesskabet, medmindre opgaven kan varetages af § 60-fællesskabet efter kommunalfuldmagtsreglerne, eller der i øvrigt er hjemmel hertil i sektorlovgivningen.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde